

Vispārīgā datu aizsardzības regula

pamatprincipi un piemērošana

Kristīne Puķēna

sertificēta fizisko personu
datu aizsardzības speciāliste

Kā strādāsim 25.maijā?

- Eiropas Parlamenta un Padomes regula 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (GDPR- General Data Protection Regulation)
- Pacientu tiesību likums
- Ministru kabineta 04.04.2006. noteikumi Nr.265 Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība

Kas ir personas dati? (Regulas 4.panta 1) apakšpunkts)

Personas dati

Jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu (“datu subjekts”).

identificējama fiziska persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem;

Īpašu kategoriju personas datu apstrāde

“Ir aizliegta tādu personas datu apstrāde, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, religīgo vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētisko datu, biometrisko datu, lai veiktu fiziskas personas unikālu identifikāciju, veselības datu vai datu par fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju apstrāde.”

(Regulas 9.panta 1.punkts)

Personas datu apstrāde (Regulas 4.panta 2)apakšpunkts)

Apstrāde

jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem.

vākšana

reģistrācija

organizēšana

strukturēšana

glabāšana

pielāgošana vai pārveidošana

atgūšana

aplūkošana

izmantošana

izpaušana (nosūtīt, izplatīt vai citādi darot tos pieejamus)

ierobežošana

dzēšana

iznīcināšana

Pārzinis (regulas 4.panta 7) apakšpunkts)

Pārzinis

Fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus [...];

Apstrādātājs (regulas 4.panta 8) apakšpunkts)

Apstrādātājs

ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kura pārziņa vārdā apstrādā personas datus.

pārzinis izmanto tikai tādus apstrādātājus, kas sniedz pietiekamas garantijas, ka tiks īstenoti atbilstoši tehniskie un organizatoriskie pasākumi tādā veidā, ka apstrādē tiks ievērotas šīs regulas prasības un tiks nodrošināta datu subjekta tiesību aizsardzība.

Trešā persona

ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai struktūra, kura nav datu subjekts, pārzinis, apstrādātājs un personas, kuras pārziņa vai apstrādātāja tiešā pakļautībā ir pilnvarotas apstrādāt personas datus.

Regulas piemērošana (Regulas 2. un 3.pants)

Piemēro personas datu apstrādei, kas:

- pilnībā vai daļēji veikta ar automatizētiem līdzekļiem;

- tādu personas datu apstrādei, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, ja apstrādi neveic ar automatizētiem līdzekļiem.

Nepiemēro apstrādei, ko veic fiziska persona tikai personiska vai mājsaimnieciska pasākuma gaitā.

Datu apstrādes principi

Likumīgums, godprātība un pārredzamība

Pirms jebkuru datu ievākšanas, izpaušanas trešajām personām, kā arī pirms ievākto datu apstrādes nolūka maiņas ir jāizvērtē, vai šādai datu apstrādei ir piemērojams kāds no Regulā minētajiem tiesiskiem pamatiem (apstrādes likumīgums).

Godprātīga un pārredzama attieksme izpaužas, respektējot datu subjekta intereses aizsargāt savu privātumu, veicinot un atvieglojot datu subjektam tā tiesību realizēšanu.

Nolūka ierobežojums

Dati tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā.

Ja datu izmantošanas nolūks tiek mainīts un nav saderīgs ar šo sākotnējo nolūku, datu apstrādei ir jāpārvērtē tiesiskais pamats

Datu apstrādes principi

Datu minimizēšana - Dati ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos;

Precizitāte - Dati ir precīzi un, ja vajadzīgs, atjaunināti;

Glabāšanas ierobežojums - Dati tiek glabāti ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā

Integritāte un konfidencialitāte - Jāievieš atbilstoši tehniskie un organizatoriskie risinājumi, lai pēc iespējas samazinātu riskus datiem (piemēram, datu nokļūšana trešo personu rīcībā, datu nepamatota iznīcināšana)

Pārskatatbildība - Regulā pierādīšanas pienākumu par datu aizsardzības prasību pilnvērtīgu izpildi ir pārcelts no datu subjekta uz pārzini.

Datu apstrādes likumīgums

Līgumisku attiecību nodibināšana un izpilde

“(..) apstrāde ir vajadzīga līguma, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, izpildei vai pasākumu veikšanai pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas (..)”

Juridiska pienākuma izpilde

“(..) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisku pienākumu (..)”

Pārziņa vai trešās personas tiesiskā interese

“(..) apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm (..)”

Piekrišana

“(..) datu subjekts ir devis piekrišanu savu personas datu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem (..)”

Likumība: ĪPAŠU KATEGORIJU DATI

Ir aizliegta tādu personas datu apstrāde, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētisko datu, biometrisko datu, lai veiktu fiziskas personas unikālu identifikāciju, veselības datu vai datu par fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju apstrāde.

- ☑ profilaktiskās vai arodmedicīnas nolūkos, darbinieka darbības novērtēšanai, medicīniskas diagnozes, veselības vai sociālās aprūpes vai ārstēšanas vai veselības vai sociālās aprūpes sistēmu un pakalpojumu pārvaldības nodrošināšanas nolūkos, pamatojoties uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem vai saskaņā ar līgumu ar veselības darba profesionāli un ievērojot 3. punktā minētos nosacījumus un garantijas;
- ☑ lai realizētu pārziņa pienākumus un īstenotu pārziņa vai datu subjekta konkrētas tiesības nodarbinātības, sociālā nodrošinājuma un sociālās aizsardzības tiesību jomā, ciktāl to pieļauj Savienības vai dalībvalsts tiesību akti vai koplīgums atbilstīgi dalībvalsts tiesību aktiem, paredzot piemērotas garantijas datu subjekta pamattiesībām un interesēm;
- ☑ datu subjekts ir devis nepārprotamu piekrišanu šo personas datu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem, izņemot, ja Savienības vai dalībvalsts tiesību akti paredz, ka 1. punktā minēto aizliegumu datu subjekts nevar atcelt

Datu subjekta tiesības (Regulas 13. un 14.pants)

Ja personas datus vāc no datu subjekta, pārzinis datu iegūšanas laikā datu subjektam sniedz šādu informāciju:

- pārziņa identitāte un kontaktinformācija, ja ir - arī datu aizsardzības speciālista kontaktinformācija;
- apstrādes nolūki, kam paredzēti personas dati, kā arī apstrādes juridiskais pamats;
- pārziņa vai trešās personas leģitīmās intereses, ja apstrāde pamatojas uz 6. panta 1. punkta f) apakšpunktu;
- personas datu saņēmēji vai saņēmēju kategorijas, ja tādi ir;
- ja pārzinis paredz nosūtīt personas datus uz trešo valsti, informācija par aizsardzības līmeņa esamību;
- laikposms, cik ilgi personas dati tiks glabāti, vai, kritēriji, ko izmanto minētā laikposma noteikšanai;
- informācija par datu subjekta tiesībām;
- informācija par datu subjekta tiesībām jebkurā brīdī atsaukt savu piekrišanu, ja datu apstrāde pamatota ar piekrišanu;
- informācija par tiesībām iesniegt sūdzību uzraudzības iestādei;
- informācija, vai datu sniegšana ir noteikta saskaņā ar likumu, līgumu, vai tā ir nepieciešams, lai līgumu noslēgtu, informācija par to, vai datu subjektam ir pienākums personas datus sniegt un kādas sekas var būt datu nesniegšanai;
- tas, ka pastāv automatizēta lēmumu pieņemšana (profilēšana) un jēgpilna informācija par tajā ietverto loģiku, kā arī šādas apstrādes nozīmīgumu un paredzamajām sekām attiecībā uz datu subjektu.

Ja personas dati nav iegūti no datu subjekta, pārzinis datu subjektam minēto informāciju sniedz:

- saprātīgā termiņā pēc personas datu iegūšanas (bet ne vēlākais mēneša laikā);
- vēlākais tad, kad ar datu subjektu notiek pirmā saziņa;
- vēlākais tad, kad personas dati pirmoreiz tiek izpausti, ja ir paredzēts tos izpaust citam saņēmējam.

Ja personas dati nav iegūti no datu subjekta, papildus norāda arī apstrādātās personas datu kategorijas.

Datu subjekta tiesības (regulas 15.pants)

Datu subjekta piekļuves tiesības

Datu subjektam ir tiesības saņemt no pārziņa šādu informāciju:

- datu apstrādes nolūki;
- attiecīgo personas datu kategorijas;
- personas datu saņēmēji vai saņēmēju kategorijas, kam personas dati ir izpausti vai kam tos izpaudīs, jo īpaši saņēmēji trešās valstīs vai starptautiskās organizācijās;
- paredzētais laikposms, cik ilgi personas dati tiks glabāti, vai kritēriji, ko izmanto minētā laikposma noteikšanai;
- tas, ka pastāv tiesības pieprasīt no pārziņa datu subjekta personas datu labošanu vai dzēšanu, vai personas datu apstrādes ierobežošanu vai tiesības iebilst pret šādu apstrādi;
- tiesības iesniegt sūdzību uzraudzības iestādei;
- visa pieejamā informācija par datu avotu, ja personas dati netiek vākti no datu subjekta;
- tas, ka pastāv automatizēta lēmumu pieņemšana, tostarp profilēšana un jēgpilna informācija par tajā ietvertu loģiku, kā arī šādas apstrādes nozīmīgumu un paredzamajām sekām attiecībā uz datu subjektu;
- ja personas datus nosūta trešai valstij - informāciju par atbilstošām garantijām.

Pārzinis nodrošina apstrādē esošo personas datu kopiju, bet tiesības saņemt minēto kopiju nedrīkst ietekmēt nelabvēlīgi citu personu tiesības un brīvības.

Datu subjekta tiesības (Regulas 16.-20.panti)

- Tiesības labot personas datus;

Datu subjektam ir tiesības panākt, lai pārzinis bez nepamatotas kavēšanās labotu neprecīzus datu subjekta personas datus. Ņemot vērā apstrādes nolūkus, datu subjektam ir tiesības panākt, lai nepilnīgi personas dati tiktu papildināti, tostarp sniedzot papildu paziņojumu;

- Tiesības tikt aizmirstam;

Personas dati ir jādzēš, ja personas dati vairs nav nepieciešami saistībā ar nolūkiem, kādos tie tika vākti vai citādi apstrādāti, datu subjekts atsauc savu piekrišanu, uz kuras pamata veikta apstrāde un ja nav cita likumīga pamata apstrādei vai personas dati ir apstrādāti nelikumīgi;

- Tiesības ierobežot apstrādi;

Regulā noteiktos gadījumos datu subjektam ir tiesības panākt, lai pārzinis ierobežotu apstrādi;

- Tiesības uz datu pārnesamību;

ja datu apstrāde pamatota uz piekrišanu vai līgumu un to veic ar automatizētiem līdzekļiem, datu subjektam ir tiesības saņemt personas datus, kurus viņš sniedzis pārzinim, strukturētā, plaši izmantotā mašīnlasāmā formātā un nosūtīt citam pārzinim.

Ziņošanas pienākums

Personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā pārzinis bez nepamatotas kavēšanās un, ja iespējams, ne vēlāk kā 72 stundu laikā no brīža, kad pārkāpums tam kļuvis zināms, paziņo par personas datu aizsardzības pārkāpumu uzraudzības iestādei, izņemot gadījumus, kad ir maz ticams, ka personas datu aizsardzības pārkāpums varētu radīt risku fizisku personu tiesībām un brīvībām.

Ja paziņošana uzraudzības iestādei nav notikusi 72 stundu laikā, paziņojumam pievieno kavēšanās iemeslus.

Apstrāžu reģistra veidošana

Katrs pārzinis, kas nodarbina 250 un vairāk personas, reģistrē tā pakļautībā veiktās apstrādes darbības, norādot šādu informāciju:

- pārziņa un attiecīgā gadījumā visu kopīgo pārziņu, pārziņa pārstāvja un datu aizsardzības speciālista, vārds un uzvārds vai nosaukums un kontaktinformācija;
- apstrādes nolūki;
- datu subjektu kategoriju un personas datu kategoriju apraksts;
- to saņēmēju kategorijas, kuriem personas dati ir izpausti vai kuriem tos izpaudīs;
- attiecīgā gadījumā, informācija par personas datu nosūtīšanu uz trešo valsti;
- ja iespējams, paredzētie termiņi dažādu kategoriju datu dzēšanai;
- ja iespējams, tehnisko un organizatorisko drošības pasākumu vispārējs apraksts.

Datu aizsardzības speciālists

Pārzinis un apstrādātājs ieceļ datu aizsardzības speciālistu katrā gadījumā, kad:

- apstrādi veic publiska iestāde vai struktūra, izņemot tiesas, tām pildot savus uzdevumus;
- pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbība sastāv no apstrādes darbībām, kurām to būtības, apmēra un/vai nolūku dēļ nepieciešama regulāra un sistemātiska datu subjektu novērošana plašā mērogā;
- pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbības ietver īpašo kategoriju datu un personas datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrādi plašā mērogā.

Paldies!

kristine@datuaizsardziba.lv
+371 22330853
www.dataprotection.lv

Kristīne Puķēna
sertificēta fizisko personu
datu aizsardzības speciāliste